

треба вжити низку шляхів розвитку цих компетенцій (рис. 2).

Висновки з проведеного дослідження. На основі проведених досліджень слід зробити такі висновки:

– інноваційна компетентність – це готовність та здатність до здійснення інноваційної діяльності, яка базується на комплексі наявних та/або інноваційних компетенцій підприємства; під інноваційною компетенцією підприємства слід розуміти окремі аспекти, що характеризують та/або впливають на інноваційну діяльність, в яких підприємство досягло необхідного рівня;

– інноваційна компетентність підприємства формується на основі взаємозв'язку окремих інноваційних компетенцій: інноваційного бачення розвитку підприємства; інноваційної стратегії підприємства; інноваційного потенціалу підприємства; інноваційної інфраструктури підприємства; інноваційної активності підприємства; інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності; допустимості інноваційних ризиків;

– запропоновані шляхи розвитку інноваційних компетенцій підприємства прив'язані до окремої компетенції, вони мають бути здійснені послідовно, якщо окрема компетенція має негативний рівень розвитку, то треба вжити запропоновані шляхи щодо її розвитку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Вартанова О.В. Компетенція як об'єкт стратегічного управління знаннями підприємства / О.В. Вартанова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://rbis-nbu.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?2015.
2. Вартанова О.В. Формування моделей компетенції підприємства / О.В. Вартанова // Збірник наукових праць ЧДТУ. – 2014 – Вип. 38. – Ч. 1 – С. 174–183.
3. Рассказова Ж.В. К вопросу о соотношении понятий «компетенция» и «компетентность» / Ж.В. Рассказова // Молодой ученый. – 2014. – № 7. – С. 536–538 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://moluch.ru/archive/66/11008/>.
4. Смородинова М.В. Многообразие подходов к определению понятий «компетентность» и «компетенция» / М.В. Смородинова // Актуальные вопросы современной педагогики : материалы IV Междунар. науч. конф. (Уфа, ноябрь 2013 г.). – Уфа : Лайм, 2013. – С. 16–18.
5. Мельник Ю.М. Инновационная стратегия предприятия как джерело його конкурентних переваг / Ю.М. Мельник // Економіка харчової промисловості. – 2015. – Вип. 4. – Т. 7. – С. 67–72.
6. Вострякова В.Ю. Особенности формирования инновационного потенциала предприятия на основе компетентностного подхода / В.Ю. Вострякова // Экономика предприятия: теория та практика : сб. материалов IV Междунар. науч.-практ. конф. (12 жовт. 2012 р.). – К. : КНЕУ, 2012. – С. 99–102 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ir.kneu.edu.ua:8080/handle/2010/8951>.
7. Яненко І.Г. Організаційні компетенції у сфері інноваційної діяльності / І.Г. Яненко // Економіка. – 2010. – С. 172–184 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukr-socium.org.ua/Arhiv/Statii/.../172-184_2'10_-18.p.
8. Верба В.А. Проблеми ідентифікації компетенцій підприємства / В.А. Верба, О.М. Гребешкова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.management.com.ua/strategy/str100.html> 2014.
9. Пожуева Т.О. Инновационная стратегия предприятия в современных условиях / Т.О. Пожуева // Вісник економічної науки України. – 2010. – № 1(17). – С. 163–167 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/45445>.
10. Москалюк О.В. Мотивація інноваційної діяльності на підприємстві / О.В. Москалюк, А.Г. Черномазюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=75669> 2014.

УДК 005.412:334.12.61-022.51(477+100)

Лукашова Л.В.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту*

Київського національного торговельно-економічного університету

СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Стаття присвячена дослідженню світового та вітчизняного досвіду розвитку малого підприємництва. Визначені основні критерії віднесення суб'єктів господарювання до суб'єктів малого підприємництва в розрізі окремих країн. Систематизовано та узагальнено світовий досвід державного регулювання господарської діяльності суб'єктів малого підприємництва.

Ключові слова: мале підприємництво, мікропідприємництво, суб'єкти малого підприємництва, критерії приналежності, форми державної підтримки.

Лукашова Л.В. СОСТОЯНИЕ И ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ СУБЪЕКТОВ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В УКРАИНЕ И МИРЕ

Статья посвящена исследованию мирового и отечественного опыта развития малого предпринимательства. Определены основные критерии, согласно которым субъекты хозяйствования относятся к субъектам малого предпринимательства в разрезе отдельных стран. Систематизирован и обобщен мировой опыт государственного регулирования хозяйственной деятельности субъектов малого предпринимательства.

Ключевые слова: малое предпринимательство, микропредпринимательство, субъекты малого предпринимательства, критерии принадлежности, формы государственной поддержки.

Lukashova L.V. CONDITION AND TRENDS OF DEVELOPMENT OF SMALL ENTERPRISE IN UKRAINE AND THE WORLD

The article investigates international and domestic experience of small businesses. The work defines the main criteria for assigning business entities to small businesses in the context of individual countries. The world experience of state regulation of economic activity of small business entities is systematized and summarized.

Keywords: small business, micro entrepreneurship, small business entities, eligibility criteria, forms of government support.

Постановка проблеми. Мале підприємництво відіграє важливу роль у національній економіці. Розвиток малого підприємництва є основою зайнятості та

підтримання добробуту значної частини населення України. Досвід зарубіжних країн із розвинутою ринковою економікою свідчить, що мале підприєм-

ництво має певні переваги порівняно з середніми та великими суб'єктами господарювання. Воно має можливість оперативної реакції на зміни споживчого попиту; гарно пристосовується до обмежених ринків; характеризується високою швидкістю обігу капіталу; робить значний внесок у формування конкурентного середовища; надає економіці країни необхідної гнучкості; забезпечує робочими місцями значну частку громадян, є простим у формуванні та управлінні, швидко реагує на можливості, оскільки характеризується мобільністю у прийнятті рішень під впливом кон'юнктури ринку; потребує порівняно невеликого початкового капіталу, у багатьох країнах користується державними пільгами. Проблема регулювання господарської діяльності у сфері малого підприємництва залишається надзвичайно актуальною на сьогоднішньому етапі економічного розвитку України та потребує дослідження і врахування світового досвіду щодо особливостей та умов функціонування суб'єктів малого підприємництва у провідних країнах світу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ця проблема відображена у працях таких провідних вітчизняних учених-економістів, як С.Г. Дрига, О.І. Тимченко, Т.В. Куклінова, О.Ю. Ольвінська, О.Б. Ватченко, О.В. Попело, О.В. Поліщук та ін. Проте варто зазначити, що динамічні зміни в чинному законодавстві та державній регуляторній політиці діяльності суб'єктів малого підприємництва, а також наявність проблем системного характеру, що перешкоджають розвитку малого підприємства в Україні, зумовлюють необхідність проведення подальших досліджень у цьому напрямі, висвітлення останніх тенденцій розвитку малого підприємства в Україні та світі, проведення систематизації форм державної підтримки суб'єктів малого підприємництва.

Постановка завдання. На основі вищевикладеного можна сформулювати мету дослідження, яке полягатиме у вивченні світового досвіду державного регулювання та стимулювання розвитку малого підприємства й обґрунтуванні його пріоритетних форм з урахуванням особливостей здійснення підприємницької діяльності в Україні і можливості впровадження досвіду провідних країн світу у практичну діяльність вітчизняних суб'єктів малого підприємництва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Мале підприємство є рушійною силою економіки більшості країн світу, проте стан, у якому воно перебуває, умови здійснення і тенденції подальшого розвитку суттєво відрізняються. Це залежить від нормативно-правової бази, форм державної підтримки суб'єктів малого підприємництва, темпів економічного розвитку країни, галузі економіки та виду економічної діяльності суб'єкта господарювання, а також від критеріїв, згідно з якими господарюючі суб'єкти можуть бути віднесені до суб'єктів малого підприємства. У світовій практиці визнані різні критерії віднесення суб'єктів господарської діяльності до суб'єктів малого підприємства. Варто зазначити, що вірним є твердження: чим вищий рівень економічного розвитку країни, тим вищі критерії щодо кількості працюючих осіб та обсягів доходу для суб'єктів, які мають право вважатися малими. Це пов'язано з тим, що держава дає значні кошти для підтримки та розвитку малого бізнесу, а тому менш розвинені країни, які не мають вільних грошових коштів для розвитку економіки та підтримки малого підприємства, знижують критерії віднесення суб'єктів до розряду малих, що, відповідно, зменшує

обов'язки держави щодо підтримки і надання пільг підприємствам малого бізнесу. Як показує практика, критерії віднесення суб'єктів господарювання різних форм власності до суб'єктів малого підприємства можна поділити на кількісні та якісні. До кількісних критеріїв належить чисельність працівників, розмір статутного капіталу, річний обсяг обороту, доходу або прибутку, а до якісних – ставлення власника бізнесу до участі в управлінні та ступінь його контакту з персоналом. За даними Світового банку, загальне число критеріїв, за якими вирізняють суб'єктів малого підприємства, понад 50, проте практично у всіх країнах визначальним критерієм є чисельність працівників за звітний період. У деяких країнах також додається обмежувальний кількісний критерій річного обсягу виручки, прибутку, валюти балансу тощо, а також враховується критерій приналежності суб'єкта господарювання до відповідної сфери діяльності (виробництво, торгівля, будівництво, сільське господарство та ін.). Іноді враховується територіальна приналежність господарюючого суб'єкта до конкретної території або критерій автономності діяльності. Критерії віднесення підприємств до категорії малих не можуть мати жорстких, раз і назавжди законодавчо встановлених кількісних параметрів. Не існує універсальних для всіх національних господарств критеріїв офіційного кількісного визначення суб'єктів малого підприємства. Залежно від національних інтересів у кожній країні або групі країн обґрунтовуються і законодавчо встановлюються власні критерії суб'єктів сфери малого бізнесу. Відповідно до розвитку країни та економічної ситуації в конкретній проміжок часу кількісні критерії віднесення до суб'єктів малого підприємства періодично змінюються.

Вивчення світового досвіду щодо особливостей здійснення господарської діяльності суб'єктами малого підприємства дало змогу систематизувати форми державної підтримки малого підприємства, визначити тенденції та перспективи його розвитку в Україні та світі (табл. 1).

Узагальнення зарубіжного досвіду функціонування суб'єктів малого підприємства доводить, що останні працюють стабільно та ефективно в розвинених країнах світу завдяки державній підтримці на всіх рівнях влади. Держава ж отримує зростання обсягів виробництва продукції, зниження напруженості на ринку праці, збалансування різних галузей економіки, гармонічну співпрацю малого та великого бізнесу, формування середнього класу підприємців, розв'язання соціальних проблем, підвищення конкурентоспроможності національних товарів, зростання надходжень до державного бюджету за рахунок податкових платежів. Необхідність підтримки суб'єктів малого підприємства в усьому світі вважається обов'язком держави, тому що вони поступаються великим підприємствам за можливостями модернізації, маркетинговими дослідженнями, фінансовими ресурсами, конкурентоспроможністю товарів і послуг тощо.

В Україні малому підприємству поки що не приділяється належної уваги, фактично не розроблена чітка концепція і всебічно не обґрунтована програма розвитку цієї організаційно-правової форми господарювання. Недосконалою є система фінансування та матеріально-технічного забезпечення становлення і розвитку малого підприємства, невідпрацьованими залишаються правові й організаційні питання діяльності суб'єктів мікропідприємства. Вбачається нагальна необхідність проведення критичного

Таблиця 1

Порівняльна характеристика малого підприємництва у провідних країнах світу

Країна	Критерії, за якими встановлюється приналежність суб'єкта господарювання до суб'єктів малого підприємництва	Частка ВВП країни, створена за рахунок суб'єктів малого підприємництва / Частка зайнятого населення	Організації з підтримки та регулювання діяльності суб'єктів малого підприємництва	Особливості здійснення господарської діяльності, пільги, запроваджені з метою підтримки суб'єктів малого підприємництва
1	2	3	4	5
Україна	– до 50 осіб працівників, зайнятих у звітному періоді; – до 10 млн. євро річного сукупного доходу від усіх видів економічної діяльності за середньорічним курсом НБУ ^[1]	7,7% / менше 11% [2]	Кабінет міністрів України ²	– можливість застосування спрощеної фінансової звітності та спрощеної системи оподаткування (ССО); – часткова компенсація ставок за кредитами на реалізацію проектів суб'єктів малого підприємництва, лізингових, факторингових платежів та платежів за користування гарантіями [3]; – надання кредитів для започаткування і ведення власної справи; – надання позик на придбання і впровадження нових технологій; – фінансова підтримка впровадження енергозберігаючих та екологічно чистих технологій
Іспанія	– до 50 зайнятих осіб у звітному періоді; – до 4 млн. євро річний обсяг реалізації;	Понад 50% ⁴ / 46–73%	Структурні фонди ЄС, Фонд регіонального розвитку ЄС, Соціальний фонд ЄС, Міжнародна організація економічної співпраці, Асоціація малого бізнесу (Іспанія), Державний інститут офіційного кредитування Іспанії, Торговельно-промислова палата, Кредитна рада з відновлення (Німеччина)	– надання урядом фінансової допомоги суб'єктам малого підприємництва в разі нестачі власних коштів
Німеччина	– до 2 млн. євро розмір уставного фонду ³			– сприяння в галузях наукових досліджень, фінансування ризикової діяльності, покращення умов передачі технологій, забезпечення науковими кадрами
Франція				– новостворені суб'єкти малого підприємництва на 3 роки звільнюються від сплати податків; – для стимулювання запровадження суб'єктами малого підприємництва енергозберігаючих технологій податкові ставки на їх інвестиції зменшені на 40–50%; – передбачено можливість відстрочки сплати низки податків за тимчасових фінансових труднощів; – підвищення кваліфікації управлінського персоналу суб'єктів малого підприємництва за рахунок державних коштів; – створення законодавчих гарантій із попередження банкрутства
Швейцарія	– до 200 зайнятих осіб у звітному періоді; – до 20 млн. євро річний обсяг реалізації	51% / 69,1%	Департамент економіки і праці	– політика нейтралітету і невтручання держави в діяльність суб'єктів малого підприємництва; – загальні сприятливі умови в країні для здійснення підприємницької діяльності
Японія	– до 300 зайнятих осіб в обробній промисловості і транспорті, до 100 – в оптовій торгівлі, до 50 – в роздрібній торгівлі та інших сферах діяльності; – до 100 млн. йен розмір уставного фонду в обробній промисловості і транспорті, до 30 млн. йен – в оптовій торгівлі, до 10 млн. йен – в роздрібній торгівлі та інших сферах діяльності ⁵	52–55% / 85% ⁶	Управління малих підприємств ⁷ , Корпорація страхування малого та середнього підприємництва, Асоціації з гарантування кредитів, Національна академія малого бізнесу	– надання державних субсидій та кредитів; – навчання спеціалістів за рахунок державних коштів; – безкоштовне кваліфікаційне консультування підприємств; – допомога в отриманні державних замовлень на поставку товарів і послуг; ⁸ – надання податкових пільг
Індія	– до 3,5 млн. рупій розмір уставного фонду і 4,5 млн. рупій для постійних субпідрядників великих компаній ⁹	/ 80% ¹⁰	Міністерство мікро-, малих та середніх підприємств (Ministry of Micro, Small and Medium Enterprises), Міністерство текстильної промисловості, Міністерство торгівлі і промисловості, Міністерство науки і технологій	– розвиток експортної діяльності суб'єктів малого підприємництва; – надання податкових, митних пільг, субсидій; – зниження орендних ставок; – пільгове фінансування.
Китай	– до 300 зайнятих осіб у звітному періоді (промисловість), до 600 (будівництво), до 200 (оптова торгівля), до 500 (роздрібна торгівля), до 3000 (транспорт), до 1000 (зв'язок), до 800 (готелі та ресторани); – до 300 млн. юанів виробничий обсяг товарів і послуг (промисловість, будівництво, оптова торгівля, транспорт, зв'язок), до 150 (роздрібна торгівля, готелі та ресторани); – до 400 млн. юанів основних фондів (промисловість, будівництво)	60% / 75% ¹¹	Національна комісія з розвитку і реформування, Державна інформаційна служба CSMEO ¹² , Китайський центр із координації та кооперації бізнесу ¹³ , Державний фонд розвитку малого і середнього підприємництва ¹⁴	– переорієнтація економіки країни з ресурсомістких виробництв на суб'єктів малого підприємництва; – підтримка розвитку малого підприємництва у сфері розроблення програмного забезпечення та виробництва електротоварів; – стимулювання розвитку інноваційних технологій ¹⁵

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5
Велика Британія	– до 250 зайнятих осіб у звітному періоді ¹⁶	50–53% / 49%	Виконавчий орган щодо вдосконалення регулювання	– зниження ставки податку на прибуток до 27% ¹⁷ ; – зменшення податку на інвестиції в нові сфери малого бізнесу, особливо у пов'язані з високим ступенем ризику; – надання податкових знижок; – спрощення фінансової процедури злиття і продажу господарюючих суб'єктів; – зниження всіх ставок індивідуального податку; – підвищення порогу заробітної плати, яка підлягає оподаткуванню за найвищою ставкою; – підтримка підприємництва у кризових регіонах
Сінгапур	– до 200 зайнятих осіб у звітному періоді	Приріст ВВП за рахунок суб'єктів малого підприємства на рівні 5–6% на рік	Агентство «Spring»	– пільги в оподаткуванні (особливо в перші роки здійснення господарської діяльності); – постійне зниження відсотків за кредитами, що надаються суб'єктам малого підприємства, – велика кількість пільгових програм кредитування, – державне фінансування навчання та підвищення кваліфікації працівників, що зайняті в малому підприємстві
Канада	– до 49 зайнятих осіб у невикористаному секторі та до 99 осіб у виробничому; – до 5 млн. дол. річного обороту у невикористаному секторі та до 10 млн. дол. у виробничому	43% / 65%	Міністерство у справах малого бізнесу	– отримання позики на вигідних умовах за умови обрання виду економічної діяльності, корисного для канадського суспільства; – фінансування високоякісних проектів у сфері малого підприємства; – реалізація програм інформаційної, фінансової і науково-технічної підтримки суб'єктів малого підприємства в провінціях, створення інноваційних парків, інформаційних бізнес-центрів та бізнес-інкубаторів
США	– до 1500 зайнятих осіб у нафтопереробній промисловості ¹⁸ , до 1000 – в обробній промисловості, до 500 осіб в інших сферах діяльності та до 100 осіб у роздрібній торгівлі; – до 5 млн. дол. річний обсяг доходу і до 1 млн. дол. у сфері послуг і роздрібно торгівлі	50% (12 трлн. дол.) – 52% / 60%	Американська адміністрація підтримки малого бізнесу	– реалізація програм кредитування суб'єктів малого підприємства: поповнення оборотного капіталу, придбання землі, майна або обладнання та мікрокредитування, де Адміністрація є державним гарантом перед банком; – допомога в отриманні державних замовлень; ¹⁹ – забезпечення захисту в судах та на рівні законодавства; – поетапне зменшення податкових ставок та пониження прогресивних податкових стягнень, широка сфера застосування податкових пільг. ²⁰

¹ До суб'єктів малого підприємства в т.ч. включають суб'єктів мікропідприємства з чисельністю зайнятих працівників не більше 10 осіб і річним сукупним доходом не більше 2 млн. євро.

² Кабінет Міністрів України є центральним органом виконавчої влади з питань регуляторної політики та підприємства.

³ Ці критерії, що прийняті у 2005 році, є актуальними та єдиними для всіх країн-членів ЄС. Суб'єктами мікропідприємства вважаються господарюючі суб'єкти з кількістю зайнятих працівників до 10 осіб і річним сукупним доходом не більше 2 млн. євро. У Франції додатковим критерієм є безпосередня участь власника (засновника) у забезпеченні управління на основі його постійного прямого контакту з працівниками та наявність понад 50% капіталу у власності засновника. У Німеччині спостерігаються більш жорсткі критерії віднесення суб'єктів до суб'єктів малого підприємства: чисельність зайнятих працівників до 9 осіб та річний обсяг доходу не більше 700 тис. євро.

⁴ У Німеччині частка ВВП, створена за рахунок суб'єктів малого підприємства, 50–54%, у Франції – 55–62%.

⁵ До суб'єктів мікропідприємства Японії відносяться суб'єкти господарювання, що функціонують у сфері промисловості та інших сферах економічної діяльності, з чисельністю до 5 осіб, а у торгівлі та сфері послуг – до 2 осіб.

⁶ Частка зайнятого в малому підприємстві працездатного населення Японії.

⁷ Підпорядковується Міністерству зовнішньої торгівлі і промисловості Японії. Займається контролем виконання антимонопольного законодавства, забезпеченням державного захисту інтересів малого підприємства країни, обмеженням контролю власників бізнесу, визначенням відповідальності замовників і виконавців під час укладання між ними договірних угод.

⁸ Їх частка в обсязі державних замовлень становить 45%, а в обсязі інших підприємств і організацій – 32%.

⁹ Кількість зайнятих осіб в Індії не є обмежувачим критерієм, відповідно до якого суб'єкта господарювання можуть віднести до суб'єктів малого підприємства внаслідок перенасиченості ринку праці.

¹⁰ Частка зайнятого в малому підприємстві працездатного населення Індії.

¹¹ Частка зайнятого в малому підприємстві працездатного населення Китаю.

¹² Службу створено у 2001 році. Вона займається наданням послуг з інформаційного консультування населення і підприємств у питаннях діяльності малого та середнього підприємства через свій Інтернет-сайт. Мережа CSMEO охоплює всі регіони Китаю, що дає можливість своєчасно інформувати населення про стан ринку праці, зміни чинного законодавства, останні досягнення в науці і технологічні винаходи, про розвиток та стан суб'єктів малого та середнього підприємства.

¹³ Основне завдання центру – створення спеціальних умов для співпраці китайських і зарубіжних організацій з підтримки малого бізнесу.

¹⁴ Фінансується за рахунок бюджетних коштів, сприяє захисту інтересів суб'єктів малого підприємства, забезпечує певні податкові пільги і додаткове фінансування.

¹⁵ 65% патентів та понад 80% виробництва нової продукції припадає на суб'єктів малого підприємства.

¹⁶ У Великій Британії відсутнє єдине визначення сектору малого підприємства. Найчастіше застосовується градація за чисельністю зайнятих працівників.

¹⁷ Стандартна ставка податку на прибуток становить 35%.

¹⁸ Кількісне значення критерію було підвищено з метою захисту вітчизняної нафтопереробної промисловості.

¹⁹ 23% усіх державних замовлень припадає на суб'єктів малого підприємства.

²⁰ У США діють пільгові ставки податку на доходи до 16 тис. дол., 15% – податок на перші 50 тис. дол. і 25% – на наступні 25 тис. дол. Понад цю суму діє максимальна ставка – 34%. Також діє прогресивне оподаткування прибутку: до 25 тис. дол. – 15%; 25–30 тис. дол. – 18%; 30–75 тис. дол. – 30%; 75–100 тис. дол. – 40%. Таким чином, реалізується роздільний підхід до малого підприємства за принципом: чим менше підприємство, тим більше податкових пільг.

аналізу стану розвитку малого підприємництва в розрізі окремих областей України за видами економічної діяльності, з'ясування проблем, що стримують розвиток малого підприємництва на державному та регіональному рівнях, а також надання пропозицій щодо їх вирішення.

З'ясовано, що в Україні основними видами діяльності у сфері малого підприємництва, як і в країнах ЄС, є торгівля, будівництво, фінансова діяльність та сфера послуг [4]. Проте проведені дослідження доводять, що розвиток малого підприємництва в Україні і досі залишається на досить низькому рівні. Для активізації розвитку вітчизняного малого підприємництва потрібна дієва й активна підтримка державних органів, доступ до дешевих кредитних ресурсів, інформаційна та технічна підтримка підприємців на всіх етапах розвитку їхньої господарської діяльності.

Україна має великі перспективи розвитку малого підприємництва, проте необхідно використати позитивний досвід розвинених країн для забезпечення швидких темпів зростання обсягів господарської діяльності суб'єктів малого підприємництва як невід'ємного сектору ринкової економіки та створення нових робочих місць і запобігання безробіттю.

Висновки з проведеного дослідження. Аналіз світового досвіду діяльності суб'єктів малого підприємництва дав змогу дійти висновку, що для ефективного функціонування всіх галузей народного господарства необхідно сформувати цілісну систему державної підтримки розвитку малого підприємництва та створити високоякісне правове поле. Діяльність із налагодження результативного та ефективного механізму формування і реалізації державної політики підтримки малого підприємництва в Україні вимагає творчого запозичення та використання світових досягнень у цій сфері, насамперед досвіду країн із розвинутою ринковою економікою.

Сприяти розвитку малого підприємництва можна лише шляхом поєднання та комбінування різних форм і методів регулювання й підтримки, таких як:

– державна підтримка виробництва і реалізації продукції, що передбачає надання державних замовлень, обладнання у лізинг на пільгових умовах, митних пільг, сприяння експорту товарів і послуг на міжнародні ринки, зниження орендних ставок;

– фінансово-кредитна підтримка, що передбачає надання прямих гарантованих позик на розвиток та розширення діяльності, розроблення пільгових програм кредитування, зниження ставок за кредитами, державні гарантії в отриманні кредитів, цільове субсидування та бюджетне фінансування галузей економіки відповідно до пріоритетів економічної політики держави;

– сприятлива податкова політика, яка передбачає пільгове оподаткування діяльності та зниження податкового навантаження на суб'єктів малого підприємництва;

– інформаційно-консультаційна підтримка створення і розвитку суб'єктів малого підприємництва, навчання фахівців та підвищення кваліфікації працівників за рахунок державних коштів, безкоштовне кваліфіковане консультування підприємців.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: чинний документ № 436-15 в редакції від 20.09.2015 р. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого та середнього підприємництва в Україні» [Електронний ресурс]: чинний документ № 4618-17 від 22.03.12 р. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.
4. Сайт національного інституту стратегічних досліджень [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/>.